

Té "culpa" la funció pública de la "nostra" crisi?

Miquel Calsina i Gordi

Contestaré aquesta pregunta al final.

En primer lloc, voldria separar el que és per a mi la crisi general, la que afecta tots els països del món (o gairebé tots), també els països del nostre entorn, en més o menys grau, però que repercuteix directament en el nostre país i que es tradueix en la disminució de les despeses que efectuaven els seus habitants a Andorra, en el turisme, amb les seves visites, en les seves compres... Aquesta crisi penso que afecta tan sols el sector privat del nostre país, no el sector públic. Explicaré més endavant per què ho veig així.

Voldria, doncs, separar aquesta crisi, la general, d'una altra crisi, la crisi que anomenaria nacional, la nostra crisi particular. Aquesta és la crisi que sí que afecta o afectarà tard o d'hora el sector públic. És la que fa que actualment no puguem assumir les despeses de personal i de béns corrents. És la caixa que ha quedat buida per diversos motius, que ara mateix no vénen al cas. És la crisi que sí que hem creat nosaltres mateixos, no ens ha vingut imposada.

Si busquem en el projecte de pressupost del Govern per a l'exercici 2011 trobem el següent :

D'un total pressupostat en despeses de 381 milions, trobem que en despeses de personal hi ha 96 milions (4% més que al pressupost del 2010, representen un 25% del total) i en despeses de béns corrents, 48 milions (3,7% més que al pressupost del 2010, que representen un 15%). Un total de 144 milions, el 40 % del total de les despeses. Inassumible.

A Espanya, per exemple, les despeses de personal representen un 13 % del pressupost del 2011.

Ja sé que no es va aprovar el pressupost del 2010, com segurament tampoc no s'aprovarà el del 2011. Però les dades del pressupost del 2009, que és el que estem

seguint amb dotzenes, no varien gaire: 92 milions en despeses de personal (25%) i 45 milions en béns i despesa corrent (13%). 38 % del total.

Pel que fa a aquest mes de desembre, amb la paga normal, amb la paga extraordinària, amb la cistella de Nadal, amb els sopars de Nadal..., aproximadament uns 20-25 milions d'euros han de sortir d'una caixa que es troba buida. O més ben dit, es trobava buida.

Si analitzem aquesta situació fredament, veiem que aquests diners evidentment es pagaran (encara unes possibles eleccions anticipades sense aquests pagaments seria un suïcidi); el que ja no resulta tan evident és de on sortiran. Seguim, doncs, analitzant fredament. Tan sols poden sortir de l'emissió de deute públic de 100 milions. És a dir, que una quarta part d'aquesta emissió de deute públic ja es troba liquidada. No oblidin (a qui pugui interessar) que a la propera emissió de deute públic, que ha de servir per tornar aquesta, hi han d'afegir els interessos que s'han de pagar. La nova emissió de deute públic haurà de ser doncs de 103,5 milions.

Si busquem al departament d'Estadística (del mateix Govern) trobem actualment el següent :

D'un total d'assalariats de 38.219 (dades del mes d'agost), 2.813 menys que quatre mesos abans. A l'Administració Pública i Educació trobem la xifra de 5.191 assalariats, 142 més que quatre mesos abans. Representen un 14% del total dels assalariats, que si ho traslладem al pressupost, constatem que no quadra gens.

Troblem les dades de la CASS més actualitzades: 38.710 assalariats el mes de setembre, 2.429 menys que fa dos anys, 1.384 menys que fa un any. 72 persones més a l'Administració que fa dos anys. 4 persones més que fa un any.

Constato, però, amb l'actualització ahir mateix de les dades al departament d'Estadística, corresponents al setembre, que no quadren massa amb les dades de la CASS. En tot cas, el nombre de funcionaris mai no ha disminuït.

Veiem també el salari mitjà de l'Administració (2.200 euros), el salari mitjà d'Educació (1.935 euros), el salari mitjà total (1.913 euros). Val a dir pràcticament el mateix que quatre mesos abans i que fa dos anys (això és evident, ja que l'IPC no ha augmentat al 2010, 0,00%, i molt poc ho va fer el 2009, 1,98%).

Val a dir que la mitjana és bastant enganyosa, ja que comporta totes les despeses per acomiadaments, que evidentment no s'han produït a l'Administració.

Les dades més actuals de la CASS ens donen la mitjana al setembre de 2.244 euros a l'Administració i 2.000 euros a Educació, per 1.925 de mitjana.

Si analitzem, però, els altres sectors econòmics, trobem que salvat el sector financer (3.588/3.917 euros), tots els altres sectors es troben majoritàriament per sota d'aquesta mitjana: comerç (1.671/1.677 euros), hotelaria (1.503/1.529 euros), treball domèstic (1.051/1.156 euros)... per posar-ne alguns exemples.

És per aquest motiu que penso que la crisi general no ha afectat gaire el sector públic.

Amb aquestes dades a la mà veiem doncs que ha estat evident que s'han hagut de produir moltes retallades en el sector privat (val a dir que tampoc no calen aquestes dades per assegurar-ho, ja ho veiem tots perfectament en el dia a dia). Les empreses han hagut de reduir tant pel que fa a les despeses corrents com pel que fa a les despeses de personal i també el mateix personal. L'administració pública no ho ha fet.

Val a dir també que el canvi de govern no ha ajudat gens ni mica que es pogués reduir aquesta despesa. A pesar de l'anunci del retall de salari de ministres, consellers, directors, càrrecs de confiança, alts càrrecs, a pesar de l'anunci de contractació zero..., el personal a l'Administració ha augmentat. Evidentment, la neteja produïda amb l'arribada al Govern del Partit Socialdemòcrata va provocar recol·locacions de molta gent (als comuns, per exemple), va provocar l'entrada de gent nova, va provocar, doncs, més despesa.

Unes noves eleccions, anticipades o no, tornaran a provocar el mateix efecte? Depenrà de qui guanyi, és clar.

Ja sé que molts funcionaris em diran: "Jo no cobro 2.000 euros" (ja m'ho han dit i ho sé perfectament). El que han d'entendre aquests funcionaris que es troben per sota de la franja del salari mitjà és que jo, per no dir la majoria, entenem que dins de l'Administració, dins de la Funció Pública, hi ha també tots els directors, alts càrrecs, càrrecs electes, càrrecs de confiança, secretaris, etc. I que no puc (podem) fer separacions i estem obligats a generalitzar. No tinc en absolut cap mania especial envers el sector públic o parapúblic, del qual encara podria fer-ne part. Tan sols pretenc que obrin els ulls –veuran que actualment són uns privilegiats– i entenguin el que pensem els que ens trobem al sector privat. Cal afegir també que algunes de les recomanacions de la Taula de la funció pública (com per exemple, la jornada intensiva de set hores, no han ajudat gaire el sector privat a creure en el sector públic).

Recordin, com m'han comentat també, que molts mesos la nòmina els ha arribat més tard del dia 24, bastants dies més tard. Recordin que, per més que els arribi amb valor del dia 24, si el dia 25 no hi ha saldo al compte corrent els retornaran els rebuts.

Aquest mes cobraran segur, però pot arribar tranquil·lament el dia en què no cobrin; aleshores entendran els meus articles i entendran també que s'ha de disminuir la despesa de personal sí o sí. I això només es pot fer modificant la Llei de la funció pública i prenent les mesures oportunes. Retallada, també en el sector públic.

Observem ara, per exemple, el que està passant amb el pressupost dels diversos comuns :

- Ordino: reducció d'un 13%; congelació dels salaris dels funcionaris per sobre dels 1.200 euros; reducció dels treballadors eventuais i fixos; s'han substituït els lots de Nadal per vals de 40 euros per gastar-los en comerços de la parròquia.

- Canillo: reducció de la gestió de l'acompliment; reducció de les despeses de personal; s'ha fixat un cost de 100 euros per a la panera de Nadal.

- Andorra la Vella: 4 milions menys de pressupost; no se substituiran les jubilacions; s'incrementarà la base salarial tan sols als que cobren menys; congelats els salaris per sobre de 1.140 euros; no s'allargarà la data de jubilació més enllà d'un any; congelació del GAdA; no es renovaran les places vacants; han decidit prescindir de les paneres de Nadal.

- Escaldes: reducció de la despesa de personal un 1,49% i de la despesa corrent un 6,08%; IPC tan sols per als salaris de base i no als càrrecs de confiança, directors i polítics; no cobrir vacants; se suprimirà el sopar tradicional i no em queda molt clar si també els lots de Nadal.

- La Massana: congelació del salari dels cònsols i consellers i del personal de relació especial; no substituir les baixes; reduir la gestió de l'acompliment el 50%; un 10% menys en despeses de béns corrents; han decidit prescindir de les paneres de Nadal.

- Encamp: rebaixa de les despeses de personal del 9,7%; no es contractarà personal eventual; han decidit també prescindir de les paneres de Nadal.

- Sant Julià de Lòria: aquí no han entès tan bé la jugada, i les despeses de personal encara augmenten un 2,7%, però les despeses de béns corrents disminueixen el 16%, per a un pressupost rebaixat un 8%. Ja varen reduir el cost de les paneres de Nadal de 5.500 euros i segueixen amb la contenció.

Pel que sembla, doncs, els comuns han après majoritàriament la lliçó.

Al Govern tan sols congelaran els salaris per damunt dels 2.000 euros (a les parapúbliques, també? No ho saben ni els mateixos treballadors). Al Govern no han après la lliçó. I aquest any la despesa en lots de Nadal superarà de molt els 120.000 euros (no els 80.000 com deia el Diari). Andorra Telecom (46.000), FEDA (18.000), SAAS (50.000), CASS (8.500)... Sense comptar el mateix Govern, que no sé a quant ascendeix.

I ja només em faltava sentir que el complement de jubilació dels funcionaris ascendeix a 220 milions de euros, o que la CASS preveu augmentar les cotitzacions...

Tot plegat, en diferència amb el país veí Espanya, on es congelaran totes les retribucions, es rebaixarà un 5% la massa salarial i es reduiran les plantilles de personal.

És necessària, per tant, una reforma urgent de la funció pública. Un estudi acurat que permeti modificar la Llei de la funció pública i adaptar-la a la situació actual. També val el mateix per a les entitats parapúbliques i els comuns, encara que es regulin per la seva pròpia normativa. Penso que s'han de revisar els cessaments (amb complement de "reconeixement de la funció directiva" o sense), les destitucions, les excedències, els acomiadaments, la reducció de personal, els salaris (alguns), els programes de jubilació voluntària, les reubicacions, els trasllats, les incompatibilitats, el GAdA... entre d'altres coses.

I això s'ha de fer entre tots: comuns i Govern, mancomunant, per exemple, serveis, distribuïnt de millor manera el personal i reduint-lo també.

I s'ha de fer entre tots també amb el consens de tots els grups i partits polítics, abans o després de les eleccions, però sempre conjuntament.

Un sol grup o partit no ho podrà fer mai, ja que estaria *cuit* per al futur.

I seria molt important tenir tota la gent ben *distribuïda* i preparada abans de l'any 2012, amb l'entrada en vigor de les lleis d'imposició directa, de l'IVA, les sancions ja activades al no dipòsit de comptes... i altres. El *control* que s'ha d'efectuar serà molt més ampli, necessitarem contractar més funcionaris? O bé podrem fer-ho amb els que ja tenim?

El 2012 pot ser l'any que dicti sentència, ja que el 2011 serà, al meu entendre i pel que estic veient, un any més de traspàs, d'anar fent...

Qui pugui, és clar.

Ja per acabar contestaré la pregunta que encapçala aquest escrit: *Té "culpa" la funció pública de la "nostra" crisi.*

La resposta és: evidentment que no, la culpa la tenen els polítics.

Atentament,

Miquel Calsina i Gordi,
comptable